

trajen mir, pri volji, presojevati to vprašanje iz stališča spravljivosti, pri čemur bi se naj po možnosti pravice upoštevala stremljenja narodov in bi se naj pri tej priložnosti podredili posebni interesi splošni blaginji, veliki človeški skupnosti. Isti duh pravičnosti bi naj preveval preskuševanje drugih vprašanj in vprašanj glede ozemlja, osobito tista vprašanja, ki se tičejo Armenije, balkanskih držav ter ozemelj, ki so spadala k nekdanjemu poljskemu kraljestvu, kateremu morajo njegova plemenita zgodovinska izročila in njegova v tej vojski prestana trpljenja po pravici pridobiti sočustvovanje vseh narodov.

To so glavne temeljne podlage, na katere bi se, kakor mislimo, morala opirati bodoča nova preureditev narodov. Te temeljne podlage so take, da bi onemogočile zopetno vrnitev sličnih sporov in bi naj bile predpriprava za bodočo rešitev tako važnih gospodarskih vprašanj in za blagostanje vseh vojskujočih se držav.

Ko izročamo to foto Vam, ki vodite v tej žalostni uri usodo vojskujočih se narodov in ljudstev, smo vsled tega navdahnjeni z osrečujočim zaupanjem, ko vidimo, da je sprejeta, z zaupanjem, da doživimo, ko bo končana ta grozna borba, ki se jo sme vedno bolj smatrati za nepotrebno moritev. Celi svet pač prizna, da je čast orožja neoskrunjena na eni kakor na drugi strani. Uslišite torej našo prošnjo, sprejmite očetovski poziv, katerega smo Vam izročili v imenu božjega odrešenika in kneza miru. Premisljajte o Vaši tako veliki odgovornosti pred Bogom in pred ljudmi. Od Vaših sklepov je odvisen mir in veselje neštevilnih obojnih, življenje na tisoče mladih ljudi, skratka, sreča narodov, kojim podeliti to dobroto je Vaša brezpogojna dolžnost. Naj Vas s sklepi navdahne Gospod, kakor je po njegovi najsvetejši volji, naj podarijo nebesa, da si ne le zaslužite odobravanja Vaših sodobnikov, marveč si še tudi v bodočih rodovih zasigurate lepo ime ustanovitelja miru. Kar se dostaje nas, ki smo v molitvi in v pokori tesno združeni z vsemi vojniki, kateri vzdihujejo po miru, prosimo za Vas od sv. Duha za razsvetljenje in svet.

Vatikan, dne 1. avgusta 1917.

Benedikt P. P. XV.

C. kr. avstrijski brzojavni poročevalni urad na današnji dan, da besedilo papeževga pisma ni izbranijo kolli besedilo papeževga mirovnega pisma moviče. To je priobčilo. Vzrok, zakaj se ni objavila, obstoječa sedila, še sedaj ni znan; gotovo pa si je v preteklih med tem in izvirnim pismom.

no bivališče v * * * kjer je zasledil * * * ce. V zahvali vseh narodov odklanjajo papezadavili to pero je danes težko reči, ali bo padela usoda. Če predlogom kak uspeh ali ne. z uspehom osle bi imel, narodi bodo mu kljub drvarnico, soza njegove besede. Izredno nas vera dva sedajda je naš mladi, vrli cesar sprejel da se posreji pozdrav z resničnim veseljem. Pahurjeva drnik, ki mu je izročil pismo sv. Očeta, leti, da bi vsake besede mladega vladarja zveni ce, da se

Smrtstrehu, pri gorkih, ogromno velikih, gategu ko. Višje poveljstvo nas je pustilo v miru, dr. Joz. čijemo, do dobra pogrejem do kosti pre-

te pri polk je posedal komaj 90 za boj sposobnih vo. tem pergisšem, s temi zadnjimi ostanke še na. čier neprizanesljivi predstojniki niso vedeli, kaj početi. Uživali smo radi tega mir in odpočitek celih 20 dni, dokler ni zadela naših zevajočih vrzel nov maršbataljon iz domovine.

V onih 20 dneh oddiha v gostoljubnem županšču smo obilno spali, dobro jedli in si kratili kilometre dolgega časa z vsemi v zimi mogočimi zabavami. Smo se sankali in kepali kot šolski fantalini. Jasna kača! To preklicano otročje obmetavanje s snegom bi bilo skoro končalo za me s priporom med samotnimi štirimi stenami.

Skupno z nami pod isto streho je stanoval v vojni nepotrebna pijavka brigadir, rudečehlači, generalmajor Hausstein po imenu in pismu. Gospod preklasto dolge rasti, starikavo mrklega pogleda in še bolj starostno sitno zadrezastega srea. Bog mu ne zameri njegovih sitnosti za večno, ker je že nekaj mesecev pod grudo! Prav odkrito povedano: tega kot fiziolovka tanko zraslega generala ni maral prav nikdo. Bil je bolj na ozko zaplankanega duha, pa siten še bolj kot dolg ter širok. Jaz sem telebil kmalu po najunem medsebojnem spoznanju v prapad njegove generalske nemilosti.

S stotnikom Francem sva se vedno med seboj naučavala, ruvala, pretepala in savela. Nesreča in neprevidnost ste hoteli, da sva se, pozabivši na generala, zgrabila za šalo ravno pred vrati njegove

izraz volje, storiti vse za svoje narode in jim podariti mir in pravico.

Italijani so na papeževu mirovno ponudbo odgovorili po svoje. Začeli so novo morijo ob južni fronti, da nam ugrabijo naše drage nam slovenske kraje. Ko sv. Oče kliče na mir in spravo, se Lahi vzdignejo kot roparji in pobijalci. Ali ni to blaznost? Da bi vsaj ostali svet bil treznejši kot so Italijani in da bi vsaj vsi vladarji sledili človekoljubnemu zgledu našega cesarja Karla!

Ednajsta bitka ob Soči.

Lah je ob Soči pričel z ednajsto ofenzivo. Isti čas, ko je sv. Oče Benedikt XV. poslal vladarjem svojo mirovno pismo, ko jim je zaklical: »Nehajte s krvoprelitjem!«, je gromelo v našem Primorju več tisoč laških topov in je bruhalo na 60 km dolgi črti silen ogenj na naše postojanke od Mrzlega Vrha (severozahodno od Tolmina) do morja. Ko je Kadorna bil prepričan, da so avstrijske postojanke že popolnoma razstreljene, je v soboto, dne 18. avgusta zjutraj zapovedal splošen infanterijski naval. Italijanska pehota je napadala prvi dan z največjo srditostjo skoro na vseh odsekih naše primorske fronte: pri Tolminu, severovzhodno od Kanala, med Desklami in Sv. Gabrielom, južno od Gorice in na Kraški planoti. Naši so bili na laške napade vrlo pripravljeni in so iz dobrih kritij vse sovražne navale zavrnili. V ognju naših topov, min, strojnih in navadnih pušk je padlo že prvi dan več tisoč Italijanov.

Drugi dan, t. j. v nedeljo, dne 19. avgusta so bili sovražni napadi še silnejši. Na severnem odseku so Lahi ta dan razširili svoje navale tudi na Krn (vzhodno od Kobarida). Na Mrzlem Vrhu je sovražnik dopoldne sicer vdrl v naše jarke, a je bil kmalu zopet vržen nazaj. Tolminsko mostišče je v nepopisno hudem artilerijskem ognju. Odbili smo več napadov italijanske infanterije severno od Kanala, pri Britofu in na postojanke na črti od Vodice do gore Sv. Gabrijela. Istotako so bili pod velikimi izgubami odbiti vsi sovražni sunki južnovzhodno od Gorice. Z največjo silo je v nedeljo, dne 19. t. m. napadal Lah na črti med Vipavsko dolino in Kostanjevico (na Krasu). Sovražna infanterija je imela povelje, da mora na tem prostoru na vsak način in za vsako ceno predreti našo črto. A napadajoče množice so se razpršile v naši dobropripravljeni obrambi. Sovražne izgube so na tej črti izvanredno krvave. Vjeli smo samo ta dan nad 3000 Lahov. Dasiravno je nasakovalo našo fronto celih 33 laških brigad, vendar sovražnik tudi na Krasu ni mogel prodreti ne za ped naprej proti Trstu.

Laško časopisje napoveduje, da bo Kadorna s svojo armado v ednajsti ofenzivi gotovo prodrl v Trst. Na pomoč so Lahi dobili težko angleško in francosko artilerijo, na posebnih splavih imajo ob morju pripravljenih več sto težkih ladijskih topov, da bodo tako od zahoda in jugozahoda me-

sobe. Pri tem razposajenim ravsu me je porinil moj tovariš malo preveč nebratsko, preveč na dolgo, da sem priletel z vso silo v generalova vrata. No, zahval je tudi odjenjal pri tem pritisku: z celim telesom in jaz sem se znašel pred samim generalom: a ne na nogah ali stolu, ampak na hrbtu s po tleh zloženimi udi svojega rojstva. Sem se pobral bliskoma, da jo urežem na prosto; pa držala me je generalška roka in veleval mi je generalski glas:

„Stoj, predrzneš!“

Sem se izpovedal do pčice pe resnici gospodu, ki mi ni nič kaj prav verjel. Vsi svetei božji in moja pomilovanja vredna kolena! Več kot jedno uro je me gospod žehnal ter pral z ukori in dobrim, nanki za v prihodnost pametnejšega vedenja. Seveda, da sem držal pri tej generalski pridigi roke, roge in celo telo v onih legah, ki jim pravijo vojaki: Habi achi! Nad jedno uro sem se ravnal kot sveča, da me je klofotal general z jezikom bolj skeleče nego so nekdanji Judje Kristusa. Francel se mi je posmihal pri-tajeno pred vrati; jaz sem pa trpet peklerske muke na duši in na telesu.

Od tedaj sem se ogibal gospoda generala že pri prvem voglu, da se ne bi srečala šele kje pri četrtem. Toda ves moj skrbea beg in ogib nista pomagala. Sešla sva se zopet nekega popoldne v precejšnji daljavi. Kepali smo se vsi s snegom od gospoda obersta do moje razposajenosti. Tokrat sem imel pa kar štiri nasprotnike, ki so lučali v mene sneg od vseh štiri strani. Branila me je le še plotova ograja, ograja, sicer bi me bili namazali nasprotniki v ljutosti boja s snegom.

Pri navalu na plot so sovražniki upili in pre-

tali težke granate na naše postojanke pred Trstom. Od sedanje naše črte na Grnadi (severno od Devinu) do Trsta je še samo dobrih 20 km. Računati torej moramo s tem, da se bodo pred Trstom prihodnje dni razvili menda najkrvavejši boji kar jih pozna svetovna zgodovina. Gre se za naš Trst. Zanašamo se na božjo pomoč in hrabrost ter vstrajnost naših junaskih braniteljev, ki bodo pod slavnim hrvaškim junakom Beroevičem gotovo preprečili italijanski sprehod v Trst. Bog in Marija čuvajta slovensko domovino!

Zahteve muropoljskih kmetov.

Ljutomer, 15. avgusta.

V Ljutomeru se je vršil dne 12. avgusta v okrajni pisarni razgovor županov in žetvenih komisarjev. Prisotni so bili poleg omenjenih še tudi: g. okrajni komisar, vlč. g. dekan Ozmeč kot deželni poslanec, in trški župan g. Thurn.

Spored: 1. Razgovor glede oddaje sena in slame. 2. Razgovor glede oddaje zrnja.

G. okrajni načelnik J. Rajh predlaga g. posl. dekana Ozmeča predsednikom, kar se soglasno sprejme. Zapisnikarjem se izvolita g. Anton Stibler in g. Cvetko.

Oddaja krme (sena).

Pred vsem govori g. okrajni komisar in poda razna pojasnila iz vladnih naredb, med drugim tudi omeni, da se od lani popisane množine za oddajo, namreč 6000 q sena in 4000 q slame, letos od vlade brezpogojno zahteva polovica te množine do konca oktobra, počenši s 1. avgustom. Dodatno omeni, da že lani okraj ni mogel oddati gornje množine, marveč samo 2158 q sena in 1718 q slame, da je torej ostal takorekoč dolžan 2842 q sena in 2282 q slame, tem manj bo mogel oddati okraj z ozirom na žalostne razmere, ki jih je povzročila suša, predpisano množino letos.

G. župan je stavil nato naslednja predloga: 1. da se naj že zdaj gleda na to, da ostane dovolj krme v okraju za prehrano goveje živine, sicer nastane velika nesreča, 2. da se naj jemlje ozir na priznani muropoljsko konjerejo.

C. g. dekan predlaga, naj se odpošljejo prošnje, oziroma pritožbe na razna ministrstva (tudi na prehranjevalni urad), posebno odposlanstvo pa naj gre čim prej k namestništvu in črta tam žalostne razmere in vloži nekaj protest proti neznosnemu vladnemu pritisku, ker po tem tiru ne gre dalje naprej!

G. Tomažič opisuje, kako malo je bilo letos sena v občini Stara cesta, otave pa sploh ne bo v vsej občini niti za en voz!

G. Rajh Joško opisuje, kako je prigor uničil travo za seno v višjih legah, dočim je po nižinah uničila travo voda, da je enostavno izginila.

Otave bo zelo pičlo. Tu se navajajo konkretne primeri:

I. Rajh Joško, Mota: Lani pridelal: 70 voz sena in 24 voz otave, letos pridelal: 27 voz sena, otave bo kvečjemu 5 voz.

II. Oštre Alojz, Bunčani: Lani: 15 voz sena in 7 voz otave, letos: 6 voz sena in 2½ voza otave.

III. Petovar Anton, Bunčani: Lani: 16 voz sena in 5 voz otave, letos: 7 voz sena in 2 voza otave.

več zmagoslavno kričali, da so ti burni hura-klici razdražili generalsko uho. General je stopil mojim sternim neprijateljem za arhet. Brž ko so ga ti zagledali, so se razpršili na vse strani. Jediní jaz nisem videl gospoda preko mota. Smatral sem bliskavi pobeg svojih nasprotnikov kot za me nevaren maneuver. Pazno sem se oziral naokrog. Plotu se je blizal radovedno general; a jaz sem menil, da se plazi naš gospod oberst. Sem susedi kepo prav na trdo in zadet kot nikoli prej in ne slej samega generala v glavo, da sem mu zbil z glave v sneg visoko, trdo in svetlikasto sivo generalškatno kapo.

Si lahko mislite, kako mi je gospod zameril na dekelo ta sneženi potip po generalski glavi. Sem trčil, da sva se srečala za plotom pomotoma; general pa je sikal, da sem lopov, ki mu je zafatil kepo snega vedoma ter nalašč. Tja huiša je bila zamera, ker sem ga pobožal s snegom jaz kot duhovnik, ki bi moral znati: kaj da je general in njegova moč! Kar za plotom in v snegu mi je držal raport ter mi prisadil 14 dni samote v jedini družbi štirih, golih, molčečih sten.

Gotovo bi se bil branil z duhovnikom toliko priporočljivo samoto, da se a potegnil za mojo prostost naš gospod oberst. Na to višjo priprošnjo mi je spregledal general zapor za prvi in zadnjič. Izpremenil pa je odpuščenje zaporno kazea v pismeni ukor, ki se je vlekel preko cele pol pole papirja in so ga čitali vsi častniki pri polku. Tudi to sem odpustil danes že mrtvemu generalu; pa dobro se mi le zdi, da sem vsaj enkrat v življenju potipal malo — generalsko glavo!

(Daje prih.)